

Årsredovisning 2017

KPA Pensionservice AB

KPA
PENSION

Tre fördelar med KPA Pension

Vi är det förvalda alternativet

KPA Pension är det förvalda alternativet inom de kommunala pensionsavtalen AKAP-KL, KAP-KL och PA-KFS. Arbetsgivarna och fackförbunden har bestämt att vi ska förvalta tjänstepensionen om den anställda inte gör ett annat val.

Vi har riktigt låga avgifter

Vi har marknadens lägsta avgift på traditionell pensionsförsäkring för anställda i kommuner och landsting. Det betyder att varje kund får mer pengar i pension. Avgifterna spelar en stor roll för hur stor den framtida pensionen blir.

Vi investerar enbart etiskt

Vi förvaltar tryggt och etiskt våra kunders pensionspengar. Det är viktigt med en god pension men inte på bekostnad av andra. Genom goda investeringar kan vi förändra framtiden och verka för en hållbar utveckling. Dessutom har vi fått utmärkelsen Sustainable Brand Index sex år i rad, Skandinaviens största undersökning av hållbara varumärken.

Innehåll

Sidan

Pensionsbolaget för kommuner och landsting	4
Året som gått	6
Förvaltningsberättelse	8
Finansiella rapporter	14
Noter	19
Underskrifter	33
Definitioner och begrepp	34

Pensionsbolaget för kommuner och landsting

KPA Pension är pensionsbolaget för kommun- och landstingsanställda. Vår historia sträcker sig ända tillbaka till 1922 då vi startade som en gemensam pensionskassa för elva städer. Idag är vi ett modernt pensionsbolag som för-
enar god avkastning och låga avgifter med ett aktivt hållbarhetsarbete.

De anställdas pensionsbolag

Idag sparar cirka 1,6 miljoner anställda i kommun, landsting och region till sin tjänstepension hos oss. Vi förvaltar sammanlagt mer än 170 miljarder kronor, pengar som ska ge trygga och etiska pensioner till bland annat lärare, sjuksköterskor, forskollärare, renhållningsarbetare och många andra yrkesgrupper.

Arbetsgivarnas pensionsbolag

Vi hjälper merparten av Sveriges kommuner, landsting och regioner samt ett stort antal kommunala bolag med pensionsadministration, försäkring och rådgivning. I vårt utbud finns förmedlingstjänst, beräkning och utbetalning av olika pensionsförmåner, förmånsbestämd försäkring samt beräkning och prognos av pensionsskuld. Den kollektivavtalade tjänstegrupplivförsäkringen på det kommunala området omfattar drygt en miljon arbetstagare. Dessutom kan vi erbjuda en mängd tilläggstjänster inom vår konsult- och kursverksamhet. Cirka 2 000 arbetsgivare är kunder hos oss.

Det förvalda alternativet

KPA Pension är det förvalda alternativet inom de kommunala pensionsavtalen AKAP-KL, KAP-KL och PA-KFS. Fackförbund och arbetsgivare har bestämt att vi ska förvalta tjänstepensionen om den anställda inte gör ett annat val.

Riktigt låga avgifter

Vi har marknadens lägsta avgift på traditionell pensionsförsäkring för anställda i kommuner och landsting. Det betyder att varje kund får mer pengar i pension. Avgifterna spelar en stor roll för hur stor den framtida pensionen blir. Under året fattades beslut om generella avgiftssänkningar, som träder i kraft 1 januari 2018.

Hållbara investeringar

Vi förvaltar tryggt och etiskt våra kunders pensionspengar. Det är viktigt med en god pension men aldrig på bekostnad av andra. Genom miljöriktiga och etiska investeringar vill vi förändra framtiden och verka för en hållbar utveckling.

Organisationsförändringar 2017

Vi har inte gjort några betydande organisationsförändringar under året.

Vår vision

Våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld.

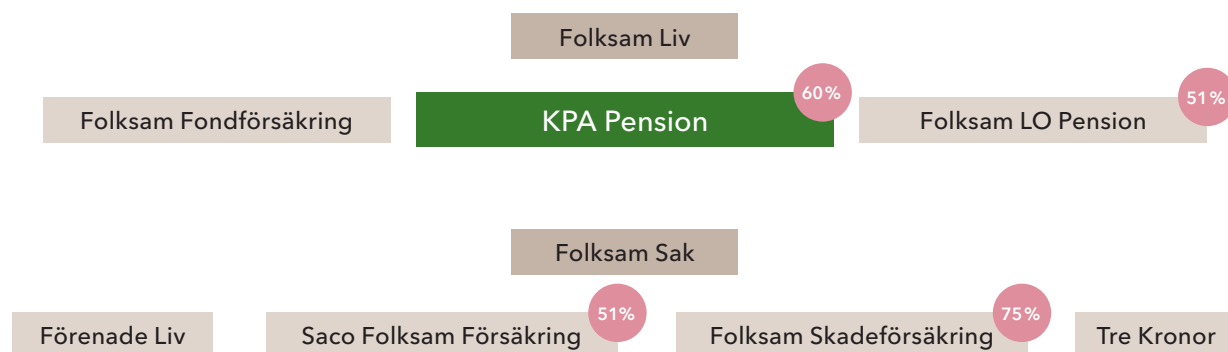
Vår affärsidé

KPA Pension erbjuder kollektivavtalad tjänstepension till kommunsektorn. Vi kombinerar trygga pensioner med etiska placeringar.

Våra ägare

KPA Pension är ett företag inom Folksamgruppen. Vi ägs till 60 procent av Folksam och till 40 procent av SKL, Sveriges kommuner och landsting. Vårt huvudkontor ligger i Stockholm men vi har också verksamhet i Sundsvall. Vi har ingen verksamhet utanför landets gränser.

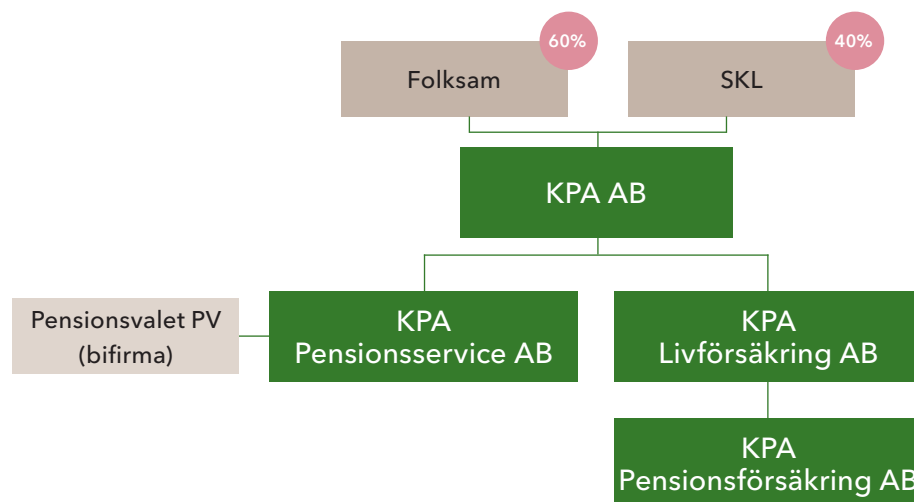
KPA Pension – del av Folksamgruppen

Folksamgruppen omfattar de två moderföretagen Folksam Liv (Folksam ömsesidig livförsäkring) och Folksam Sak (Folksam ömsesidig sakförsäkring) med dotterföretag. Folksam Liv är moderföretag i en koncern som förutom moderföretaget omfattar dels det helägda dotterföretaget Folksam Fondförsäkring (Folksam Fondförsäkringsaktiebolag), dels delägda företag som bolagen inom KPA Pension, som ägs till 60 procent, och Folksam LO Pension (Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag), som ägs till 51 procent. KPA Pension omfattar KPA AB,

KPA Livförsäkring AB, KPA Pensionsförsäkring AB och KPA Pensions-service AB. Folksam Sak är moderföretag i en koncern som förutom moderföretaget omfattar dels helägda dotterföretag som Tre Kronor (Tre Kronor Försäkring AB), Förenade Liv (Förenade Liv Grupp-försäkring AB) samt SalusAnsvar AB i likvidation, dels delägda bolag som det finska försäkringsbolaget Folksam Skadeförsäkring AB som ägs till 75 procent. SalusAnsvar AB i likvidation äger i sin tur 51 procent i (Saco Folksam Försäkring) Saco Folksam Försäkrings AB.

Två ägare och två kundgrupper

Året som gått

Lägsta avgifter

bland jämförbara bolag för traditionell försäkring
AKAP-KL och KAP-KL

Antog målen i Agenda 2030.
Fokus på SDG 11, hållbara städer

Branschens bästa genomsnittliga
total avkastning under
perioden 2008–2017 med

Källa: Svensk Försäkring

7,5%

Deltog på
42
stämmor

KPA Pension blev
för sjätte året i rad det
mest hållbara varumärket
i pensionsbranschen, enligt
Sustainable Brand Index.

Vi betalade ut
18 miljarder kronor
till 550 000
pensionärer

KPA Pension fick
betyget "Väl godkänt" för sina
hållbara investeringar inom
traditionell försäkring, enligt
Max Matthiessens årliga rank-
ning. Undersökningen görs för
femte året i rad och precis som
tidigare år ligger KPA Pension
på en väl godkänd nivå inom
traditionell försäkring.

Hög kundnöjdhet

95%

för arbetsgivarkunder
inom kommuner och
landsting

63%

för individkunder

Gröna obligationer

KPA Pension investerade
under året 4,2 miljarder kronor
i gröna obligationer.

Vi kompenserade våra
koldioxidutsläpp med
det dubbla genom att
plantera träd i Vi-skogen

Foto: Vi-skogen

2017 planterade vi
22 fotbollsplaner med träd
i Vi-skogen.

Tillsammans med privatekonomen
Annika Creutzer tog vi fram en bok
"Välkommen till jobbet!" som riktar
sig till de som är nya på den
svenska arbetsmarknaden.

TCFD

TASK FORCE ON
CLIMATE-RELATED
FINANCIAL
DISCLOSURES

KPA Pension ställde sig bakom
internationellt klimatupprop

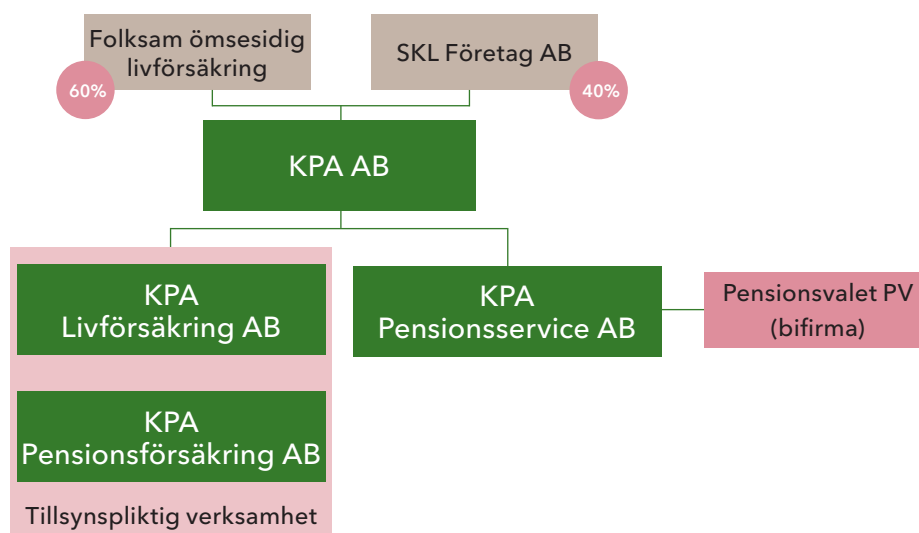
Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören (vd) för KPA Pensionsservice AB med organisationsnummer 556569-1077 avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 2017, företagets 19:e verksamhetsår. Styrelsen har sitt säte i Stockholm.

Ägarförhållanden och koncernstruktur

KPA Pensionsservice AB (KPA Pensionsservice) ägs till 100 procent av KPA AB (556527-7182). KPA AB ägs till 60 procent av Folksam ömsesidig livförsäkring (502006-1585) och till 40 procent av Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, genom SKL Företag AB (556117-7535).

I KPA-gruppen ingår även KPA Livförsäkring AB (publ) (502010-3502) med dotterföretaget KPA Pensionsförsäkring AB (publ) (516401-6544). Dessa försäkringsföretag drivs enligt ömsesidiga principer där ingen vinstutdelning får ske utan allt överskott återförs till försäkringstagarna. De konsolideras inte i koncernredovisning.

Samverkan med närstående företag sker inom bland annat distribution och administration för att nå stordriftsfördelar till nytta för kunderna.

Alla KPA-företagen har säte i Stockholm. KPA-företagen benämns nedan KPA Pension.

Verksamhet

Samtliga KPA-företag bedriver verksamhet under det gemensamma varumärket KPA Pension och erbjuder traditionell pensionsförsäkring, fondförsäkring, livförsäkring, pensionsadministration, valcentral och kapitalförvaltning med etisk inriktning. KPA Pension erbjuder via dotterföretaget KPA Pensionsservice AB pensionsadministrativa samt konsultativa tjänster till kommuner, landsting och kommunala företag. Företagets ena verksamhetsdel administrerar, för arbetsgivarnas räkning, de individuella pensionsvalen för anställda inom den kommunala och kooperativa sektorn och förmedlar pensionspremierna till valbara försäkringsföretag via valcentraltjänsten Pensionsvalet. Pensionsvalet är en bifirma till KPA Pensionsservice AB. KPA Pensionsservice AB:s andra verksamhetsdel beräknar och utbetalar tjänstepension från flera olika avtalsområden för kunders räkning.

KPA Pensionsservice AB gör varje månad omkring 550 000 pensionsutbetalningar. I slutet av 2017 hade 13 landsting/regioner och 212 kommuner samt cirka 1 000 kommunala företag avtal med KPA Pensionsservice AB. Under 2017 har totalt 18 miljarder kronor utbetalts i pension och 16 miljarder kronor förmedlats till de valbara försäkringsföretagen.

Väsentliga händelser under året

Ninni Wibeck tillträdde den första april 2017 som vd i KPA Pensionsservice AB. Ninni Wibeck tilldelades också tjänsten som chef för affärsområde Arbetsgivare och Försäljning.

KPA Pensionsservice AB fattade beslut om fortsatt lansering av systemet Nya KPA Direkt till arbetsgivarkunderna. Nya KPA Direkt är en modern administrativ plattform för pensionsadministration som förklarar vardagen för pensionshandläggare, ekonomer och andra som hanterar anställdas tjänstepensioner. Den första november 2017 flyttades ett större antal kunder över till den nya plattformen. Därmed finns idag majoriteten av kunderna – 193 arbetsgivare och cirka 220 000 individkunder – i Nya KPA Direkt.

KPA Pensionsservice AB deltog under året i ett 30-tal upphandlingar och fick förnyat förtroende som leverantör av pensionsadministrativa tjänster till bland annat kommunerna i Västra Götalandsregionen, Haninge kommun, Jönköping och Habo samt tillhörande företag, Sollefteå, Karlskrona och

Västerås. Nacka kommun som tidigare haft Skandia som leverantör, valde under året att byta till KPA Pensionsservice AB.

Enligt överenskommelse mellan parterna kan arbetstagare, som av arbetsgivaren erbjuds möjlighet att löneväxla till pension via valcentral, från och med 2018 göra ett separat val av förvaltare för löneväxlingspremierna. Tidigare har sådana löneväxlingspremier placerats i samma försäkring som valts för ordinarie tjänstepension.

Ekonomisk översikt

Nettoomsättningen i företaget är högre jämfört med föregående år och uppgick till 227 713 (214 931) tusen kronor. Företaget tillhandhåller från och med mars i år försäljnings- och kundstödjtjänster åt övriga KPA-bolag till ett värde av drygt 11 000 tusen kronor. Företagets försäljning av konsult- och tilläggstjänster fortsätter att gå bra, och förklarar resterande omsättningsökning.

Företagets övriga externa kostnader uppgick 2017 till 132 201 (151 869) tusen kronor. Förändringen beror på företagets fortsatta satsning på den inloggade nät-tjänsten Nya KPA Direkt. Driftskostnaderna totalt uppgick till 184 658 (199 551) tusen kronor.

Som en följd av ovanstående gör företaget ett starkt rörelseresultat, som uppgår till 43 055 (15 380) tusen kronor. Företagets resultat efter finansiella poster uppgick till 42 084 (13 228) tusen kronor. Årets resultat uppgick till 30 655 (10 362) tusen kronor.

Det egna kapitalet uppgick till 126 810 (96 155) tusen kronor (varav aktiekapital 5 000 tusen kronor). Företagets obeskattade reserver uppgick till 24 599 (21 568) tusen kronor.

Medarbetare

KPA-företagen ingår i Folksam som tillämpar tillikaanställning vilket innebär att personalen är anställd i flera företag inom Folksam. För mer information om företag inom Folksam, se not 16 Upplysningar om närstående. Folksam har en gemensam HR-funktion som ger stöd i HR-processerna för samtliga företag inom Folksam. I Folksam i Sverige arbetar närmare 3 900 medarbetare på olika företag och orter. Varje anställd är organisatoriskt placerad på ett kostnadsställe och inom KPA Pension finns cirka 100 medarbetare.

KPA Pension ska vara en attraktiv arbetsplats med kända och konkurrenskraftiga erbjudanden till nuvarande och framtida medarbetare. I årets medarbetarundersökning i KPA Pension låg totalindex på en fortsatt hög nivå, 81 (80) procent positiva svar i genomsnitt och 84 (82) procent svarar att de gärna eller mycket gärna vill arbeta kvar i KPA Pension framöver.

KPA Pension ska ha miljöer med processer, informationsstöd och teknik som stödjer effektivitet och legala krav och som dessutom främjar god hälsa och motivation. Under 2017 har KPA Pension följt upp och arbetat aktivt för att minska sjukfrånvaron på både individ- och gruppnivå. Den totala sjukfrånvaron har trots detta ökat något under året.

För att ha pensionsbranchens mest nöjda kunder ska KPA Pension ha chefer och ledare som genom ett strategiskt och coachande förhållningssätt tar ansvar för kompetensförsörjning och rätt prestation. Under våren 2017 lanserades KPA Pensions kompetensutvecklingsprogram för medarbetare.

Under 2018 ersätts personuppgiftslagen (PUL) av en ny dataskyddsförordning (GDPR). Alla medarbetare i KPA Pension har under 2017 genomfört lärande i informationssäkerhet i syfte att öka medvetenheten om de hot som finns, samt skydda KPA Pension och kundernas information.

Löner, ersättningar och övriga villkor

KPA Pension är genom medlemskapet i Arbetsgivarföreningen KFO bundet av kollektivavtal om löner och allmänna anställningsvillkor. Enligt KPA Pensions ersättningspolicy ska lönerna vara individuella och differentierade, motivera goda prestationer och önskvärda beteenden samt bidra till ett sunt risktagande som ligger i linje med ägarnas och kundernas förväntningar. KPA Pension har, med undantag för Folksamns belöningsprogram, inga rörliga ersättningar eftersom de kan medföra ett överdrivet risktagande. Vad gäller jämställda löner inom KPA-företagen låg skillnaden i medellön mellan kvinnliga och manliga medarbetare på cirka 14 procent för 2017. Vid en nedbrytning på likvärdiga arbeten låg löneskillnaden på cirka 6 procent.

Medarbetarna inom KPA Pension omfattas av Folksamns belöningsprogram, som syftar till att synliggöra och sätta fokus på de övergripande affärsstrategierna och målen. Belöningsprogrammet omfattar samtliga medarbetare inom Folksamns svenska

verksamhet utom Folksamns vd och koncernledning, vd och vice vd i dotterföretagen samt chefen för internrevision i Folksam Sak respektive Folksam Liv. Belöningsprogrammet kan falla ut med 0 kronor upp till maximalt 20 000 kronor per medarbetare, beroende på grad av målpuppfyllelse. Utfall från belöningsprogrammet betalas inte ut som kontant ersättning utan avsätts i en pensionsförsäkring.

Medelantal anställda samt löner och ersättningar, med särskild specifikation på ersättningar till ledande befattningshavare, redovisas i not 17 Medelantal anställda samt löner och ersättningar.

Hållbarhetsupplysningar

KPA Pension förvaltar tryggt och etiskt kunders pensionspengar. KPA Pension arbetar för en hållbar framtid sedan 1998 genom att ta ett aktivt ansvar för människa och miljö. Hållbarhetsarbetet tar avstamp i visionen att kunderna ska känna sig trygga i en hållbar värld och i deras önskemål om en trygg och hållbar pension. För att leva upp till det arbetar KPA Pension med etiska placeringar, ställer miljökrav på leverantörer och försöker leva som man lär i den egna verksamheten.

KPA Pensions etiska placeringskriterier utgör grunden för alla investeringar. Det innebär att KPA Pension påverkar de företag där investeringar görs i att ta ett större ansvar för mänskliga rättigheter, antikorrupktion och miljö. KPA Pension utesluter också verksamheter som inte stödjer visionen. Det betyder att investeringar inte görs i företag som tillverkar vapen, tobak, alkohol eller erbjuder kommersiell spelverksamhet. KPA Pension har också i allt större utsträckning börjat göra investeringar som tydligt styr mot en hållbar utveckling. Här är investeringarna i gröna obligationer, där medel utlånas till projekt som är öronmärkta till miljö- och klimatanpassade projekt, ett tydligt exempel på det.

Hållbarhetsarbetet ställer också krav på företaget. KPA Pension är miljöcertifierat enligt ISO 14001 sedan 1998 och arbetar medvetet med att minimera den egna miljöpåverkan, att skapa en bra arbetsmiljö för alla anställda och att stödja olika sociala engagemang i samhället. Det systematiska miljöarbetet har gjort att koldioxidavtrycket är på väg att halveras jämfört med 1998 och sedan 2003 är verksamheten koldioxidneutral.

KPA Pension har några utvalda samarbetspartners inom ramen för hållbarhetsarbetet. KPA Pension stödjer vissa projekt och organisationer med pengar och engagemang. Vad gäller koldioxidkompensation har det mångåriga stödet till plantering av träd i Afrika fortsatt inom ramen för Vi-skogens projekt.

KPA Pension är också ansluten till ett antal samarbetsorganisationer vilket innebär att KPA Pension strävar efter att följa organisationernas riktlinjer och värderingar när kundernas pengar placeras. KPA Pension är anslutet till Global Compact, Principles for Responsible Investments (PRI), Transparency International Sverige, Carbon Disclosure Project, Diversity Charter samt Sweden Green Building Council. I slutet av 2017 undertecknade KPA Pension även finansvärldens internationella klimatuspöpp Task Force on Climate-related Financial Disclosures, TCFD. Ramverket ska stödja företagets strävan efter att ge kvalitativ hållbarhetsinformation till finanssektorns intressenter, samt till tillsynsmyndigheterna.

Under året har KPA Pension fortsatt arbetet med att minska klimatexponeringen i investeringarna. Mätning och publicering av vårt koldioxidavtryck sker årligen sedan 2014. KPA Pension har under 2017 investerat cirka 4,2 miljarder kronor i gröna obligationer, främst till kommuner, som ett led i att återinvestera i gröna projekt hos arbetsgivarkunderna.

Som ett led i att föra dialog med framgångsrika kommuner inom hållbarhet har KPA Pensions vd Britta Burreau under året genomfört ett flertal möten med kommunstyrelsens ordförande och ledande tjänstemän i bland annat Uppsala, Växjö, Göteborg, Linköping, Örebro, Östersund och Luleå. Mötena har syftat till att lyssna och föra dialog kring hur KPA Pension kan medverka till den omställning som sker i kommunerna, bland annat vad gäller hållbara infrastrukturinvesteringar samt förnyelse av kommunala bostadsbestånd.

Under året har ett arbete påbörjats för att se över samarbetet mellan de gemensamma funktionerna inom hållbarhet i Folksam vars resurser och kompetenser KPA Pension använder i sitt hållbarhetsarbete. Målsättningen är att mer effektivt utnyttja de gemensamma resurserna i Folksam.

Företaget upprättar enligt 7 kap 31 a§ inte någon lagstadgad hållbarhetsrapport. Moderföretaget KPA AB 556527-7182, Stockholm, upprättar hållbarhetsrapport för koncernen där företaget ingår. Rapporten KPA Pensions Hållbarhetsredovisning 2017 finns på webbplatsen www.kpa.se. Där finns också bolagsstämmorapporten som redovisar de frågor som KPA Pensionsservice har lyft på bolagsstämmor under året.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

De mest väsentliga riskerna och osäkerheterna är kopplade till företagets förmåga att bibehålla och teckna nya affärsavtal. KPA Pensionsservice intäkter är beroende av antalet administrerade avtal. Avtalen är konkurrensutsatta och föremål för löpande upphandling.

Bolagsstyrning

God bolagsstyrning handlar om att säkerställa att företag sköts på ett hållbart, ansvarsfullt och så effektivt sätt som möjligt. En övergripande målsättning med företagets bolagsstyrning, förutom att den ska överensstämma med övergripande vision, mål om nöjda kunder och etiska principer, är att säkerställa en god avkastning för ägarna.

Bolagsstyrningen av KPA Pensionsservice AB följer de regelverk som gäller inom moderföretaget och utgår från svensk lagstiftning. KPA Pension tillämpar också Svensk kod för bolagsstyrning. Utöver de externa styrande regelverken finns interna regelverk, klassificerade som övergripande, som fastställts av stämma, styrelse eller vd. Instruktioner och regelverk som har fastställts i moderföretagets styrelse och som har bäring på KPA Pensionsservice AB tas därefter, efter anpassning till företagets verksamhet, i KPA Pensionsservice ABs styrelse. Vissa av regelverken fastställs årligen, oavsett om de förändras eller inte.

Varje kvartal redovisas för styrelsen den ekonomiska ställningen i form av de kvartalsbokslut som upprättas.

Företagsledning

Britta Burreau, vd KPA AB och KPA Pensionsförsäkring, född 1964

Inge Bäckström, verksamhetsområde Parter och ledningsstöd, född 1956

Johan Sjöström, affärsområde Individ och marknad samt vd i KPA Livförsäkring, född 1968

Ninni Wibeck, affärsområde Arbetsgivare och försäljning samt vd KPA Pensionsservice AB, född 1973

Daniel Larsson, verksamhetsområde Chefsaktuarie och controller, född 1982

Adjungerade:

Jeanette Almér, verksamhetsområde Affärsutveckling, född 1973

Camilla Ankelstam, biträdande avdelningschef IT Liv och Pension, född 1972

Mats Hägglund, sektionschef Liv- och Pensionsservice samt vd Folksam Service AB, född 1978

Framtida utveckling

Den framtida utvecklingen för KPA Pensionsservice AB kan sammanfattas i ett antal större trender som påverkar verksamheten. Det handlar framför allt om demografiska förändringar, hållbarhet, digitalisering och regelverksförändringar.

Digitalisering

Verksamheten inom KPA Pensionsservice AB kommer att möta förändringar i kollektivavtal som bidrar till att verksamheten och erbjudanden behöver anpassas och utvecklas. Likaså kräver ökad efterfrågan på digitala tjänster och förändrade kundbehov, både från arbetsgivare och individer, att erbjudanden anpassas. KPA Pensionsservice arbetar ständigt och systematiskt med att utveckla de digitala kanaler som kunderna använder i sin kontakt med de olika företagen. Det ska vara enkelt och effektivt att som kund möta KPA Pensionsservice. För arbetsgivarkunderna

är den fortsatta förflyttningen till administrationsplattformen Nya KPA Direkt ett sådant exempel. Utvecklingen av E-val för de anställda som innebär att val av tjänstepensionsförvaltare och förvaltningsform kan ske via självbetjäningstjänster på Pensionsvalet.se är ett annat exempel. KPA Pensionsservice möter också i allt större utsträckning de anställdas behov av pensionsinformation via inloggade tjänster. Där kan de anställda bland annat få tillgång till sin pensionsprognos samt genom sömlös inloggning på MinPension för att få en samlad bild av den intjänade pensionen. För KPA Pensionsservice innebär digitalisering en möjlighet att förenkla tillvaron för kunderna. Tjänsterna ska vara enkla att använda och bidra till att kunderna sparar tid samt förenkla och effektivisera KPA Pensionsservice processer. Under det senaste året har KPA Pensionsservice förstärkt med nyckelkompetens som ska bidra till att öka takten i denna förflyttning.

Hållbarhet

Det ställs allt större krav på företag att ta ansvar. Fler och fler konsumenter väger in ansvarstagande i köpbesluten parallellt med att allt fler företag använder hållbarhetsaspekten som en konkurrensfördel. För att lyckas med ett långsiktigt hållbarhetsarbete är det avgörande att både styrelse och medarbetare har ett starkt engagemang att driva dessa frågor. För att möjliggöra det genomförs återkommande utbildningsinsatser inom företaget i syfte att stärka kunskapen inom hållbarhetsområdet.

Kommande regelverksförändringar

Från och med maj 2018 börjar den nya dataskyddsförordningen, General Data Protection Regulation (GDPR) att tillämpas. Denna förordning ersätter Personuppgiftslagen (PUL) och innebär en skärpning av hur organisationer inom EU får behandla personuppgifter. GDPR syftar till att stärka och skapa ett mer enhetligt dataskydd för personer inom EU. Företagen inom KPA Pension arbetar intensivt med att anpassa verksamheten till det nya regelverket.

Femårsöversikt för moderföretaget

Tkr	2017	2016	2015	2014	2013
Nettoomsättning	227 713	214 931	221 105	219 631	211 229
Rörelseresultat	43 055	15 380	24 654	5 542	-7 500
Balansomslutning	652 224	517 838	542 622	475 586	512 738
Eget kapital	126 810	96 155	85 792	84 063	83 401
Avkastning på sysselsatt kapital i %	7	3	5	7	-1
Avkastning på eget kapital i %	25	10	4	4	-4

Nyckeltalen finns förklarade på sista sidan i årsredovisningen, under rubriken Definitioner och begrepp.

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämmans förfogande står:	
Balanserade vinstmedel	91 134 859
Årets resultat	30 654 892
Totalt, kronor	121 789 751
Styrelsen föreslår att dessa medel disponeras enligt följande:	
Att till aktieägarna utdelas (34 373 kronor per aktie)	34 373 000
Att i ny räkning balansera	84 416 751
Totalt, kronor	121 789 751

Styrelsen föreslås bemyndigas att besluta om tidpunkt då utdelning skall betalas.

Styrelsens yttrande över den föreslagna vinstutdelningen

Styrelsen anser att förslaget är förenligt med försiktighetsregeln i 17 kap. 3§ aktiebolagslagen enligt följande redogörelse:

Styrelsen anser att den föreslagna vinstutdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av det egna kapitalet samt företagets konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Yttrandet skall ses mot bakgrund av den information som framgår av årsredovisningen. Företagsledningen planerar inga väsentliga förändringar av befintlig verksamhet så som väsentliga investeringar, försäljningar eller avveckling.

Beträffande företagets resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkning med tilläggsupplysningar.

Finansiella rapporter

Förvaltningsberättelse	8
Resultaträkning.....	15
Balansräkning	16
Rapport över förändring i eget kapital.....	18
Kassaflödesanalys.....	18
Styrelsen och vd:s underskrifter	33

NOTER

Not 1. Redovisningsprinciper	19
Not 2. Nettoomsättning	21
Not 3. Arvode till revisorer	21
Not 4. Övriga kostnader	21
Not 5. Skatter.....	22
Not 6. Programvara	23
Not 7. Övriga fordringar.....	23
Not 8. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter.....	23
Not 9. Aktiekapital.....	23
Not 10. Förslag till vinstdisposition.....	24
Not 11. Obeskattade reserver	24
Not 12. Pensioner och liknande förpliktelser	25
Not 13. Övriga skulder.....	25
Not 14. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter.....	26
Not 15. Ställda säkerheter och Eventualförpliktelser	26
Not 16. Upplysningar om närstående	27
Not 17. Medelantal anställda samt löner och ersättningar	29
Not 18. Väsentliga händelser efter balansdagen.....	32
Not 19. Betalda räntor	32
Not 20. Tvister	32

Resultaträkning

Tkr	Not	2017	2016
Nettoomsättning	2	227 713	214 931
		227 713	214 931
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	3, 4	-132 201	-151 869
Personalkostnader	17	-47 039	-42 264
Avskrivningar av immateriella anläggningstillgångar	6	-5 418	-5 418
		-184 658	-199 551
Rörelseresultat		43 055	15 380
Resultat från finansiella poster			
Utdelning från dotterföretag (reavinst)		1 366	-
Ränteintäkter koncernföretag		34	305
Övriga ränteintäkter och liknande poster		787	776
Räntekostnader och liknande resultatposter		-3 158	-3 233
		-971	-2 152
Resultat efter finansiella poster		42 084	13 228
Bokslutsdispositioner	11	-3 031	66
Resultat före skatt		39 053	13 294
Skatt på årets resultat	5	-8 398	-2 932
Årets resultat		30 655	10 362

Balansräkning

Tillgångar

Tkr	Not	2017-12-31	2016-12-31
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Programvara	6	55 904	39 734
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag		-	4 658
Uppskjuten skatt		186	512
		56 090	44 904
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		76 713	58 988
Fordringar hos koncernföretag		2 993	-
Övriga fordringar	7	24 295	26 550
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	8	3 871	-
		107 872	85 538
Kassa och bank			
Kassa och bank		37 064	18 006
Redovisningsmedel		451 198	369 390
		488 262	387 396
Summa omsättningstillgångar		596 134	472 934
Summa tillgångar		652 224	517 838

Balansräkning

Eget kapital och skulder

Tkr	Not	2017-12-31	2016-12-31
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital	9	5 000	5 000
Reservfond		20	20
		5 020	5 020
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst		91 135	80 773
Årets resultat	10	30 655	10 362
		121 790	91 135
		126 810	96 155
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfonder	11	24 599	21 568
		24 599	21 568
Avsättningar för andra risker och kostnader			
Pensioner och liknande förpliktelser	12	681	1 872
		681	1 872
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		139	134
Skulder till koncernföretag	16	18 371	13 563
Skulder till närstående	16	144 035	123 351
Övriga skulder	13	110 703	122 617
Skatteskulder		223 828	138 058
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	14	3 058	520
Summa kortfristiga skulder		500 134	398 243
Summa eget kapital och skulder		652 224	517 838

Rapport över förändring i eget kapital

Tkr	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital	
	Aktiekapital	Reservfond	Balanserade vinstmedel inkl årets resultat	Summa eget kapital
Ingående balans 2016-01-01	5 000	20	80 772	85 792
Årets resultat			10 362	10 362
Vid årets utgång 2016-12-31	5 000	20	91 135	96 155
Ingående balans 2017-01-01	5 000	20	91 135	96 155
Årets resultat			30 655	30 655
Vid årets utgång 2017-12-31	5 000	20	121 790	126 810

Kassaflödesanalys

Tkr		2017	2016
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster	19	42 085	13 228
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet			
Avskrivning immateriella anläggningstillgångar	6	5 418	5 418
Avsättning för pensioner	12	-1 191	-1 465
Likvidationsresultat		-1 366	-
Erhållen (+) / Betald (-) inkomstskatt	5	-2 531	-5 016
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		42 415	12 165
Kassaflöde från förändring av rörelsekapital			
- Ökning (-) / Minskning (+) av rörelsefordringar		-31 399	21 649
- Ökning (+) / Minskning (-) av rörelseskulder		23 613	672
Kassaflöde från den löpande verksamheten		34 629	34 486
Investeringsverksamheten			
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-21 589	-
Likvidation dotterföretag		6 019	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-15 570	-
Finansieringsverksamheten			
Amortering av lån		-	-40 000
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-	-40 000
Årets kassaflöde		19 059	-5 514
Likvida medel vid årets början		18 006	23 520
Likvida medel vid årets slut		37 064	18 006
		19 058	-5 514

*Delkomponenter i likvida medel är kassa och banktillgodohavanden.

Noter

Not 1. Redovisningsprinciper

Samtliga belopp är angivna i tusen kronor om inget annat anges.

Allmän information

Årsredovisningen avges per 31 december 2017 och avser räkenskapsåret 2017 för KPA Pensionsservice AB med organisationsnummer 556569-1077 med säte i Stockholm. Företaget ägs till 100 procent av KPA AB med organisationsnummer 556527-7182 med säte i Stockholm, Bohusgatan 14, 106 60 Stockholm.

Årsredovisningen har upprättats enligt Årsredovisningslagen (1995:1554) samt bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Redovisningsprinciperna är oförändrade mot tidigare år. Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Företagets funktionella valuta och rapporteringsvaluta är svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste tusental.

Koncernredovisning

KPA Pensionsservice AB är ett helägt dotterföretag till KPA AB (organisationsnummer 556527-7182) med säte i Stockholm. KPA AB upprättar koncernredovisning.

Under 2016 trädde dotterföretaget KPA Pensionstjänst i likvidation och därmed hade KPA Pensionsservice AB inte bestämmande inflytande över KPA Pensionstjänst. Likvidationen avslutades per 31 maj 2017.

Intäkter

Företagets intäkter är vidarefakturerade kostnader till koncernföretag, avtalsenliga intäkter från administrationsuppdrag och övriga konsulttjänster. Intäkterna redovisas när det bedöms sannolikt att ekonomiska fördelar kommer att tillfalla företaget och dessa kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Intäkter från administrationsavtalen redovisas i takt med utförandet av dessa tjänster. Intäkter värderas till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas, med avdrag för rabatter. Utdelningar från dotterföretag

redovisas som intäkt oavsett om de hänför sig till ackumulerade vinster i dotterföretaget före eller efter förvärvstidpunkten.

Skatt

Skatt på årets resultat i resultaträkningen utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Aktuell skatt är den skatt som betalas eller erhålls för innevarande räkenskapsår som avser årets skattepliktiga resultat. Hit hör även justering av tidigare räkenskapsårs skatt som ännu inte har redovisats. Uppskjuten skatt beräknas på skattepliktigt resultat avseende framtida räkenskapsår till följd av tidigare transaktioner eller händelser.

Uppskjuten skattefordran redovisas för avdragsgilla temporära skillnader som uppstår mellan redovisade och skattemässiga värden på samtliga tillgångar och skulder. Värderingen baseras på hur det redovisade värdet för motsvarande tillgång eller skuld förväntas återvinnas respektive regleras. Beloppen baseras på de skattesatser och skatteregler som är beslutade per balansdagen och har inte nuvärdesberäknats.

Immateriella tillgångar

De immateriella anläggningstillgångarna utgörs av förvärvade programvaror och redovisas från och med den tidpunkt då KPA Pensionsservice AB bedömer sig ha kontrollen över dem och i den utsträckning som de bedöms medföra framtida ekonomiska fördelar. Interna utvecklingskostnader kostnadsförs dock i resultaträkningen. Dessa tillgångar skrivs av över deras förväntade nyttjandeperiod och deras värde provas årligen genom att jämföra bokfört värde med uppskattat nyttjandevärde. Om det uppskattade nyttjandevärdet i form av framtida förväntade kassaflöden varaktigt understiger bokfört värde redovisas en nedskrivning. Avskrivningstiden för immateriella anläggningstillgångar är 10 år. Företagsledningen bedömer att den förväntade nyttjandeperioden för de immateriella anläggningstillgångarna med rimlig grad av säkerhet kan fastställas till tio år.

Redovisning av andelar i koncernföretag

För redovisning av innehav tillämpas anskaffningsvärdemetoden vilket innebär att andelar i ett företag redovisas till anskaffningsvärdet med tillägg för eventuella anskaffningskostnader samt med avdrag för erforderliga nedskrivningar. Vid varje balansdag bedöms om det finns någon indikation på att andelar i koncernföretags värde är lägre än dess redovisade värde.

Finansiella tillgångar och skulder

Kapitel 12 i BFNAR 2012:1 har tillämpats med avseende på kategoriseringen av finansiella instrument, vilket är avgörande för redovisningen och värderingen av dem. De finansiella tillgångarna omfattar kortfristiga fordringar, kassa och bank. Kortfristiga fordringar samt kassa och bank redovisas till upplupet anskaffningsvärde i kategorin Låne- och kundfordringar. Samtliga finansiella skulder har kategoriserats som Övriga finansiella skulder och redovisas till upplupet anskaffningsvärde.

Finansiella tillgångar och skulder redovisas i enlighet med kapitel 12 i BFNAR 2012:1.

Redovisning i och borttaganden från balansräkningen

En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i balansräkningen när företaget blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor.

En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödet från tillgången har upphört eller reglerats.

Detsamma gäller när de risker och fördelar som är förknippade med innehavet i allt väsentligt överförs till annan part och företaget inte längre har kontroll över den finansiella tillgången. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när den avtalade förpliktelsen fullgjorts eller upphört. Avistaköp och avistaförsäljning av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen.

Klassificering och värdering

Finansiella tillgångar och skulder har klassificerats i olika värderingskategorier i enlighet med kapitel 12 i BFNAR 2012:1. Klassificeringen i olika värderingskategorier ligger till grund för hur de finansiella instrumenten ska värderas och hur värdeförändring ska redovisas.

Kundfordringar

Kundfordringar är finansiella tillgångar som har fastställda eller fastställbara betalningar, men som inte är derivat.

Dessa tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Kundfordringar redovisas till det belopp som beräknas inflyta, dvs. efter avdrag för osäkra fordringar.

Likvida medel

Likvida medel består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid från anskaffningstidpunkten understigande tre månader vilka är utsatta för endast obetydlig risk för värdefluktuationer.

Redovisningsmedel avser likvida medel som tillhör företagets kunder.

Övriga finansiella skulder

Lån samt övriga finansiella skulder, t.ex. leverantörs-skulder, ingår i denna kategori. Skulderna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Fordringar och skulder i utländsk valuta

Vid varje balansdag räknas monetära poster i utländsk valuta om till balansdagens kurs. Valutakurs-differenser redovisas i rörelseresultatet.

Koncernbidrag

Erhållna och lämnade koncernbidrag redovisas i resultaträkningen som Bokslutsdisposition. Skattekonsekvenser som kan uppstå i samband med koncernbidrag redovisas med utgångspunkt från den underliggande transaktionen, det innebär att skatt hänförliga till erhållna och lämnade koncernbidrag redovisas i resultaträkningen.

Viktiga uppskattningar och bedömningar

KPA Pensionsservice AB gör ett antal uppskattningar och bedömningar i redovisningen. De väsentligaste rör nyttjandevärdet i immateriella tillgångar och utestående fordringar, samt värdet på det pensionsåtagande som redovisas i balansräkningen. Uppskattat nyttjandevärde i immateriella anläggningstillgångar prövas mot förväntat nyttjandevärde. Eventuellt reserveringsbehov i fordringarna fastställs genom

en kombination av individuella bedömningar för enskilda större fordringar och generella bedömningar baserat på historiska erfarenheter om betalnings-

mönster. Pensionsåtagandet fastställs genom vedertagna aktuariella metoder, vilka beskrivs i not 12

Not 2. Nettoomsättning

Belopp i tkr	2017	2016
Intäkter	220 051	206 921
Koncernintern försäljning	7 662	8 010
	227 713	214 931

Not 3. Arvode till revisorer

Tkr	2017	2016
Ernst & Young AB		
Revisionsuppdrag	208	66
KPMG AB		
Revisionsuppdrag	52	30
Deloitte AB		
Revisionsuppdrag	-	69
Summa	260	165

Med revisionsuppdrag avses revisorns ersättning för den lagstadgade revisionen. Arbetet innefattar granskningen av årsredovisningen och bokföringen, styrelsens förvaltning samt arvode för revisionsrådgivning som lämnats i samband med revisionsuppdraget.

Not 4. Övriga kostnader

Tkr	2017	2016
Fördelade kostnader KPA	127 325	147 508
Administrativa kostnader	4 541	4 189
Bankkostnader	75	7
	131 941	151 704

Not 5. Skatter

Tkr	2017	2016
Skatt på årets resultat		
Aktuell skattekostnad	-8 073	-2 531
varav inkomstskatt	-8 073	-2 531
Uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt	-325	-401
Summa	-8 398	-2 932
Aktuell skattekostnad avseende inkomstskatt		
Periodens skattekostnad	-8 073	-2 531
Summa	-8 073	-2 531
Specifikation av uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt		
Uppskjuten skatt övriga temporära skillnader	-325	-401
Summa	-325	-401
Skatt avseende inkomstskatt		
Aktuell skatt avseende inkomstskatt	-8 073	-2 531
Uppskjuten skatt	-325	-401
Summa	-8 398	-2 932
Avstämning av effektiv skattekostnad		
Resultat före skatt	39 053	13 294
Summa resultat i inkomstbeskattad verksamhet	39 053	13 294
Skatt enligt gällande skattesats, 22%	-8 592	-2 925
Skatteeffekt andra icke avdragsgilla kostnader/ej skattepliktiga intäkter	193	-7
Summa	-8 398	-2 932

Not 6. Programvara

Tkr	2017	2016
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	61 799	61 799
Nyanskaffningar	21 589	-
Vid årets slut*	83 388	61 799
Ackumulerade avskrivningar enligt plan		
Vid årets början	-22 065	-16 647
Årets avskrivningar	-5 418	-5 418
Vid årets slut	-27 483	-22 065
Redovisat värde vid årets slut	55 905	39 734
Bokfört värde	55 905	39 734

* Avser programvara. Skrivs av på 10 år.

Not 7. Övriga fordringar

Tkr	2017	2016
Skattefordringar	-	4 935
Skattekonto	1 441	1 295
Fordringar pensioner	1 623	775
Betalningsuppdrag	19 843	18 272
Övriga fordringar	1 388	1 273
	24 295	26 550

Not 8. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Tkr	2017	2016
Upplupna intäkter	3 871	-
	3 871	-

Not 9. Aktiekapital

Aktiekapital 1 000 aktier á nominellt belopp 5 000 kr.

Not 10. Förslag till vinstdisposition

Styrelsens förslag till vinstdisposition

Till årsstämman förfogande står	
Balanserade vinstmedel	91 134 859
Årets resultat	30 654 892
Totalt, kronor	121 789 751
Styrelsen föreslår att dessa medel disponeras enligt följande:	
Att till aktieägarna utdelas (34 373 per aktie)	34 373 000
Att i ny räkning balansera	87 416 751
Totalt, kronor	121 789 751

Styrelsen föreslås bemyndigas att besluta om tidpunkt då utdelning skall betalas.

Styrelsens yttrande över den föreslagna vinstutdelningen

Styrelsen anser att förslaget är förenligt med försiktighetsregeln i 17 kap. 3§ aktiebolagslagen enligt följande redogörelse:

Styrelsen anser att den föreslagna vinstutdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av det egna kapitalet samt företags konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Yttrandet skall ses mot bakgrund av den information som framgår av årsredovisningen. Företagsledningen planerar inga väsentliga förändringar av befintlig verksamhet så som väsentliga investeringar, försäljningar eller avveckling.

Beträffande företags resultat och ställning i övrigt hänvisas till resultat- och balansräkning med tilläggsupplysningar.

Not 11. Obeskattade reserver

Tkr	Periodiseringsfond	
Ingående balans 2016	21 634	
Avsättning	3 834	
Upplösning	-3 900	
Utgående balans 2016	21 568	
Ingående balans 2017	21 568	
Avsättning	12 231	
Upplösning	-9 200	
Utgående balans 2017	24 599	

Periodiseringsfond, Tkr	2017	2016
Avsättning 2011	-	9 200
Avsättning 2012	8 534	8 534
Avsättning 2016	3834	3834
Avsättning 2017	12 231	-
	24 599	21 568

Not 12. Pensioner och liknande förpliktelser

Tkr	2017	2016
Ingående balans	1 872	3 337
Kostnader för tjänstgöring innehavande period	45	86
Räntekostnader	51	93
Aktuariella vinster (-) och förluster (+)	-1 287	-1 644
Utgående balans	681	1 872

Antaganden för förmånsbestämda förpliktelser	2017	2016
Diskonteringsränta	2,53%	2,77%
Framtida löneökning	3,50%	3,25%
Framtida ökning av inkomstbasbelopp	3,50%	3,25%
Framtida ökning av pensioner (inflation)	2,00%	1,75%
Avgångsintensitet	5,00%	5,00%
Livslängdsantaganden	FFFS 2007:31	FFFS 2007:31

Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser avser inte tryggande förpliktelser enligt kollektivavtal. Anställda födda 1955 eller tidigare och som var anställda den 1 juni 2006 har rätt att gå i pension vid 62 års ålder, för övriga anställda gäller 65 år. Den som har möjlighet att gå vid 62 års ålder kan maximalt få en ersättningsnivå motsvarande cirka 65 procent av pensionsmedförande lön fram till 65 års ålder. När den anställda väljer att gå in pension vid 62 års ålder gör Folksam en kompletterande premieinbetalning för att täcka pensionsförmånen fram till 65 års ålder. Beräkning av avsättning för pensioner och liknande förpliktelser har gjorts med antagande om att cirka 50 procent utnyttjar möjligheten till förtida pensionsavgång.

Not 13. Övriga skulder

Tkr	2017	2016
Avräkning pensionskassor	50 800	84 711
Innehållen pension	11 057	8 687
Skatteskulder	4 276	2 656
Övriga skulder	44 570	26 563
	110 703	122 616

Not 14. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Tkr	2017	2016
Upplupna kostnader	3 058	520
	3 058	520

Not 15. Ställda säkerheter och Eventualförpliktelser

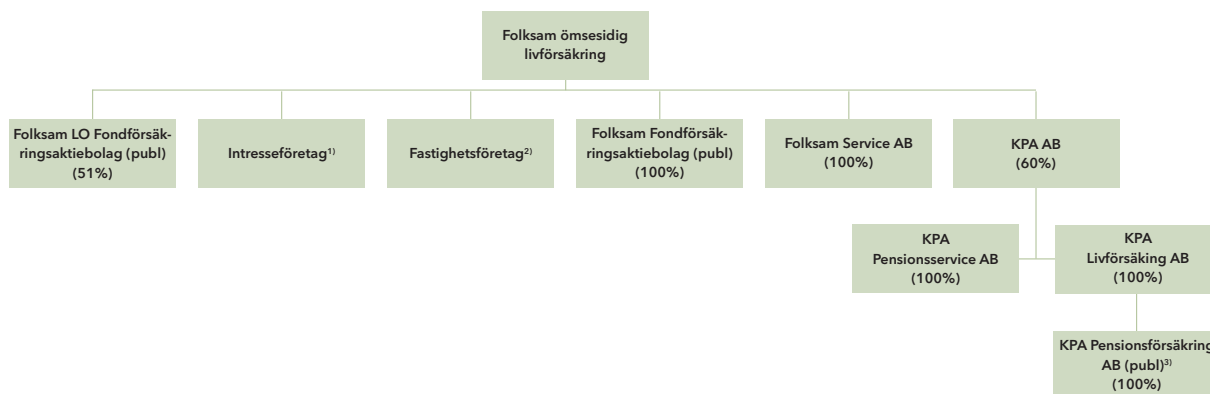
Tkr	2017	2016
Ställda säkerheter	Inga	Inga
Eventualförpliktelser	Inga	Inga

Not 16. Upplysningar om närstående

Noten beskriver väsentliga relationer mellan KPA Pensionsservice AB och övriga företag inom KPA Pension samt relationen till närstående företag inom Folksam.

Bolagsstruktur

Folksam består av två koncerner. Folksam Liv-koncernen och Folksam Sak-koncernen. Bilden nedan visar legal struktur för Folksam Liv-koncernen. Detaljerad redovisning av samtliga Sak-koncernföretag finns i Folksam ömsesidig sakförsäkrings årsredovisning.

¹ Detaljerad redovisning av intresseföretag finns i not 19-20 i årsredovisning för Folksam Liv.

² Detaljerad redovisning av dotterföretag finns i not 18 i årsredovisning för Folksam Liv.

³ Detaljerad redovisning av dotter- och intresseföretag finns i not 17-18 i årsredovisning för KPA Pensionsförsäkring.

Upplysningar om hur närstående-transaktioner ingås och följs upp

Varje år beslutar styrelsen om en verksamhetsplan som bland annat beskriver ekonomiska mål och nyttjandet av gemensamma resurser. Vid ska regelbundet under året informera styrelsen om prognos och utfall av verksamhetsplanen. Principiella avvikelser från beslutad verksamhetsplan ska godkännas av styrelsen. I samband med årsbokslutet ska den slutliga fördelningen av kostnader mellan företagen beslutas av styrelsen.

Kostnadsfördelning

Varje företag, verksamhetsområde och produkt ska bära sina direkta och/eller indirekt hänförliga kostnader. Driftskostnader fördelas så långt möjligt efter faktiskt nyttjande på företag och produkt. Exempel på sådana kostnader är datorutrustning, lokaler och telefoni. För övriga kostnader görs en bedömning av faktiskt nyttjande, utifrån bland annat tidsredovisning, antal transaktioner eller antal försäkringar kopplade till kostnaden. Exempel på sådana kostnader är utnyttjande av vissa stödenheter och marknadsföring.

KPA Pensionsförsäkring har rollen som inköpsföretag för övriga företag i KPA Pension. Företaget tillhandahåller också koncernledande funktioner, verksamhetsfunktioner samt stabsfunktioner. Företaget fakturerar månadsvis ut samtliga kostnader, exklusive företagets egna kostnader, till övriga företag inom KPA Pension. Kostnaderna faktureras i proportion till nyttjandegrad (dvs. respektive företag bär sina särkostnader samt en framräknad del av gemensamma kostnader). I första hand fördelas kostnaderna direkt till det företag där resurserna förbrukas men när kostnader inte kan hänföras till ett enskilt företag används fördelningsnyckel.

Överenskommelser

Den kostnadsfördelning som överenskommit på övergripande nivå operationaliseras genom att interna överenskommelser upprättas mellan kostnadsställen/företag interndeberas. Överenskommelserna dokumenteras och innehåller uppgifter om hur uppföljning och kontroll ska utföras.

Närståendetransaktioner

Följande transaktioner har skett mellan KPA Pensionsservice AB och närstående parter inom:	2017				2016			
	Erlagd ersättning	Erhållen ersättning	Fordran	Skuld	Erlagd ersättning	Erhållen ersättning	Fordran	Skuld
KPA-koncernen, Tkr								
Moderföretag:			-	339			-	13 563
Administrativt stöd	25 189	-			147 506	-		
Koncernföretag:			45	18 032			-	-
Administrativt stöd	123 114	6 267			-	6 346		
Totalt	148 303	6 267	45	18 371	147 506	6 346	-	13 563
Folksam Liv-koncernen, Tkr								
Moderföretag:			-	62 362			-	25 224
Administrativt stöd	-	1 359			-	1 236		
Försäkringsrörelsen	-	75			-	-		
Dotterföretag:			2 948	-			-	2 410
Administrativt stöd	-	321			-	428		
Totalt	-	1 755	2 948	62 362	-	1 664	-	27 634
Folksam Sak-koncernen, Tkr								
Moderföretag:			-	550			-	-
Administrativt stöd	551	-			2	-		
IT	297	-			-	-		
Totalt	848	-	-	550	2	-	-	-
Övriga närstående parter, Tkr								
Konsumentkooperationens pensionsstiftelse:			-	81 123			-	95 718
Administrativt stöd	-	-			-	-		
Totalt	-	-	-	81 123	-	-	-	95 718
Totalt	149 151	8 021	2 993	162 406	147 508	8 010	-	136 914

KPA har under 2017 bytt inköpsbolag från KPA AB till KPA Pensionsförsäkring AB. Kostnadsfördelning inom Folksam-koncernen och KPA-koncernen bruttoredo visas i noten för både 2017 och 2016.

Not 17. Medelantal anställda samt löner och ersättningar

Medelantal anställda ¹⁾	2017	2016
Tjänstemän ²⁾	25	-
Varav män	43%	-

1) Företagen inom Folksam tillämpar tillikaanställning vilket innebär att personalen är anställd i flera företag inom Folksam. Varje anställd är organisatoriskt placerad på ett kostnadsställe. Ett kostnadsställe kan endast tillhöra ett företag. Den anställdes lönekostnader belastar initialt det organisatoriskt tilldelade kostnadsstället, varefter lönekostnaderna fördelas mellan kostnadsställena inom Folksam i förhållande till utfört arbete. Utifrån tillikaanställningsmodellen är medelantalet anställda i KPA Pensionsservice AB 28 (97) personer.

2) Anledningen till att medeltalet anställda ökat drastiskt 2017 beror på att KPA AB inte längre är inköpsbolag och att personalen flyttats organisatoriskt till kostnadsställena i KPA Pensionsförsäkring och KPA Pensionsservice.

Löner, ersättningar och övriga förmåner, Tkr	2017	2016
Styrelse	502	393
Vd ¹⁾	1 362	648
Andra ledande befattningshavare	590	947
Summa ledande befattningshavare	2 454	1 988
Tjänstemän	15 553	-
Totalt	18 007	1 988
Sociala kostnader	8 048	1 660
varav pensionskostnader vd, inklusive löneskatt	697	266
varav pensionskostnader andra ledande befattningshavare, inklusive löneskatt	344	483
varav pensionskostnader tjänstemän, inklusive löneskatt	1 817	-

1) Vd:n är även verksam i andra KPA-bolag. Lönekostnaderna fördelas därför mellan dessa företag. Ledande befattningshavare består av företagsledningen, som är tillika engagerad av samtliga företag i KPA Pension. Därför fördelas lönerna mellan företagen.

Fördelning kvinnor och män, ledande befattningshavare, antal	2017		2016	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Styrelse	6	4	6	4
Vd	1	-	-	1
Andra ledande befattningshavare	1	2	1	3
	8	6	7	8

Not 17. Medelantal anställda samt löner och ersättningar, forts.

Ersättning styrelse, Tkr	Styrelsearvode		Övriga förmåner		Sociala kostnader ¹⁾		Totalt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Styrelsens ordförande								
Britta Burreau	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga styrelseledamöter								
Tommy Bernevång	99	84	-	-	31	26	130	110
Eva Hellstrand	106	84	-	-	33	26	139	110
Agneta Jöhnk	99	84	-	-	31	26	130	110
Ulf Olsson	106	84	-	-	33	26	139	110
Erika Ullberg	92	53	-	-	29	17	121	70
Marie-Louise Lind	-	-	-	-	-	-	-	-
Erik von Hofsten	-	-	-	-	-	-	-	-
Tomas Litström	-	-	-	-	-	-	-	-
Eva Palo Fredriksson	-	-	-	-	-	-	-	-
Karolina Håkansson, avgått	-	2	-	-	-	1	-	3
Annette Tiljander, avgått	-	2	-	-	-	1	-	3
Summa ersättning styrelse	502	393	-	-	158	123	660	516

¹⁾Varav inga pensionskostnader

Arvodesnivåer styrelsen, Tkr	2017	2016
Styrelsearvode, fast årsarvode	71,8	69
Övriga ex VD, fast årsarvode	71,8	69
Sammanträdesarvode per tillfälle	6,9	6,7
Ledamot anställd inom Folksamkoncernen erhåller inget arvode	-	-

Not 17. Medelantal anställda samt löner och ersättningar, forts.

Löner, ersättningar, arvoden och förmåner, Tkr	2017	2016
Vd		
Ninni Wibeck, fr o m april 2017		
Grundlön	983	-
Övriga förmåner och ersättningar ¹⁾	34	-
Pensionskostnad ²⁾	456	-
Summa kostnader	1 473	-
Vd		
Inge Bäckström, t o m mars 2017		
Grundlön	333	105
Övriga förmåner och ersättningar ¹⁾	12	3
Pensionskostnad ²⁾	241	63
Summa kostnader	586	171
Vd		
Henrik Persson, t o m november 2016		
Grundlön	-	538
Övriga förmåner och ersättningar ¹⁾	-	3
Pensionskostnad ²⁾	-	203
Summa kostnader	-	744
Andra ledande befattningshavare		
Andra ledande befattningshavare 4 (4) personer, varav 0 (0) personer med rörlig ersättning ³⁾		
Grundlön	564	910
Övriga förmåner och ersättningar ¹⁾	26	37
Pensionskostnad ²⁾	344	483
Summa kostnader	934	1 430
Övriga tjänstemän		
Övriga anställda 24 (0) personer, varav 24 (0) personer med rörlig ersättning		
Grundlön	15 249	-
Rörlig ersättning ⁴⁾	304	-
Pensionskostnad ²⁾	1 817	-
Summa kostnader	17 370	-

1)Övriga förmåner och ersättningar avser huvudsakligen tjänstebil.

2)Pensionskostnader avser kostnader hänförligt till respektive år.

3)Ledande befattningshavare består av koncernens företagsledning, som är tillika engagerad av samtliga företag i KPA Pension.

4)Rörlig ersättning avser Folksam belöningsprogram

Ersättningar till ledande befattningshavare

Principer

Till styrelsens ordförande och ledamöter inklusive arbetstagarrepresentanter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. Styrelsearvode betalas även ut till KPA-anställda som sitter i bolagsstyrelser.

Ersättning till vd och andra ledande befattningshavare utgörs av grundlön, övriga förmåner och pension. Det finns inga rörliga ersättningar eller övriga ersättningar till ledande befattningshavare.

Med andra ledande befattningshavare avses de fyra personer som tillsammans med vd utgör KPA Pensions företagsledning.

Berednings- och beslutsprocessen

Styrelsen beslutar om vd:s anställningsvillkor. Ordförande förbereder tillsammans med annan styrelseledamot frågan om vd:s anställningsvillkor för beslut av styrelsen.

Pension

Företaget tillämpar den kollektivavtalade tjänstepensionsplanen, KTP, för alla anställda. Pensionsförpliktelserna är tryggade i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse. Pensionsålder för övriga anställda är 65 år. Några utestående pensionsförpliktelser för styrelse och vd finns inte.

Not 18. Väsentliga händelser efter balansdagen

KPA Pensionsservice har i mars 2018 beviljats ett lån på upp till 50 miljoner kronor från Folksam Liv. Syftet med lånet är att optimera kassaflödet vid pensionsutbetalningar.

Not 19. Betalda räntor

Tkr	2017	2016
Erhållen ränta	821	1 080
Erlagd ränta	-3 158	-3 233
	-2 337	-2 153

Not 20. Tvister

Det förekommer inte några tvister som i väsentligt avseende kan påverka företagets finansiella ställning.

Årsredovisningens undertecknande

Stockholm den 22 mars 2018

Britta Burreau
Ordförande

Ulf Olsson

Tommy Bernevång Forsberg

Agneta Jöhnk

Eva Fredriksson

Eva Hellstrand

Erika Ullberg

Marie-Louise Lind

Tomas Litström

Erik von Hofsten

Ninni Wibeck
VD

Vår revisionsberättelse har lämnats den 2018

Ernst & Young AB

KPMG AB

Daniel Eriksson
Auktoriserad revisor

Magnus Ripa
Auktoriserad revisor

Definitioner

Sysselsatt kapital

Balansomslutning minskad med icke räntebärande skulder.

Avkastning på sysselsatt kapital

Resultatet efter finansnetto plus finansiella kostnader i procent av genomsnittlig sysselsatt kapital.

Sysselsatt kapital avser balansomslutningen minskad med icke räntebärande skulder inklusive uppskjutna skatteskulder i obeskattade reserver.

Avkastning på eget kapital

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, efter avdrag för schablonmässigt beräknad skatt i procent av genomsnittligt justerat eget kapital.

Besöksadress: Östgötagatan 90, 10685 Stockholm
Telefon: 08-665 04 00, Org: 556527-7182
Kundtjänst: 020-650 500 www.kpa.se

KPA
PENSION